

DFG

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt

Digitalisierung von Drucken des 16. Jahrhunderts

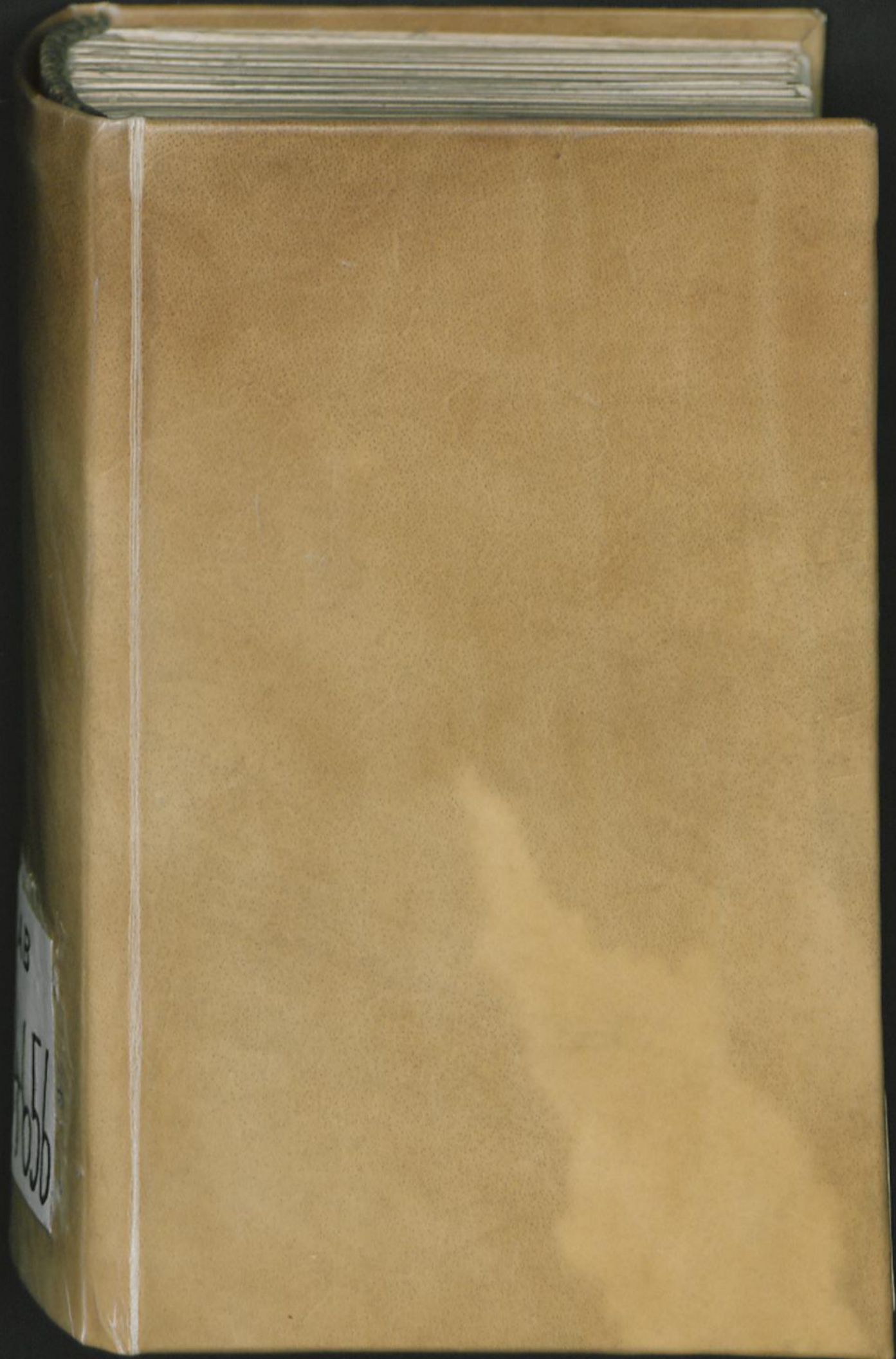
**EXĒGĒSIS || PROPO=||SITIONVM, CLARIS-||SIMI
AC DOCTISSI-||MI VIRI, D. NICOLAI CONRADI ||
GLOSSENI, Sacrae Theologiae ...**

Jacobi, Leonhard

Magdeburg, 1546

VD16 J 75

urn:nbn:de:gbv:3:1-207162

50. Alte in der

(Rhegins, Verb.) in noch
in fortsetzung

K. VIII. 93

ἘΞΗΓΗΣΙΣ

PROPO-
SITIONVM, CLARIS-
SIMI AC DOCTISSI-
MI VIRI, D. NICOLAI CONRADI
GLOSSENI, Sacrae Theologiae LICEN-
TIATI, Magdeburgensis & finitima-
rum Ecclesiarum Inspectoris uigilan-
tissimi, Contra errores Papisticos,
in negotio SACRAMENTI cor-
poris & sanguinis Domini
nostri IESV
CHRISTI.

AUTHORE M. LEONAR-
DO IACOBI, NORT-
HVSIANO.

(Magd. 1546)

AD CHRIS- TIANVM LECTOREM.

SI SACRAMENTI cupias cognoscere summā,
Si quoq; de MISSA scire probanda uelis.
Ordine, GLOSSENSIS quæ plurima themata doc-
Edidit in lucem, perlege, nosse potes. (ta,
Omnia qui Methodo classem conclusit in unam,
Quæ cuiquam dubium, crede mouere queant.
Suscipit hæc eadem sibi defendenda Magister
Nomen IACOBI cui LEONHARDVS inest.
Sceta Papistarum quæcunq; Sophismata praua,
Obijcit, arguta diluere arte studet.
Scripturis cōtra firmis sacra dogmata CHRISTI
Confirmat, certa tum ratione probat.
Ergo age si cordi tibi sit sacrosancta Synaxis,
Et si respicias cum pietate fidem,
Arripe uera quidem, quæcunq; ECCLESIA CHRI
Ore pari nobis arripienda docet. (STI
Respue falsa simul, quæ reijcienda LVTHERVS,
Orthodoxorum contio quæq; iubet.
Quisquis es hūc lector pie uolue reuolue libellum,
Quem tibi IACOBI sedula cura dedit.

CLARISSIMO

MO, DOCTISSIMO, HUMANISSIMOQUE uiro, Domino Ioanni Scheyringo, Patricio Magdeburgensi, Equiti aurato, uicecomiti Palatino, utriusque Iuris Doctori, Domino ac Mæcenati suo plurimum obseruando conlendoque.

ΕΥΠΡΑΤΤΕΙΝ.

Vi lusus non nouit legē, ut ille ait, abstinere: illud de me dici posse, certe non inficior clarissime domine Doctor summeque Mæcenas. Minime enim decet, sed temeritatis est potius, scilicet rem aliquam, præsertim cū sit magni momenti, imparate atque irreuerenter aggredi, seu ἀνίπτοις χεσσίμ, ut aiunt, attrectare.

Profecto magni laboris res est, magnasque ingenij uires postulat, sacra exponere interpretarique. Quid igitur aliud sibi uult quod olim poeta Syracusanus ad Battum dixit: A 2 Batte,

Batte, caue pedibus nudis perrepere
montem. Quippe rubis tribulisq; uiret
mons undiq; densus, nisi hoc: ne tam te-
mere altiora & captum nostrum excellen-
tia tentemus aggredi. Est enim commu-
ne prouerbiū, *δὲ κώπλω ἐλάυνει μαθόντα.*

Proinde ab hoc suscepto negotio fe-
re destitiffem, præsertim cum non igno-
rem, ut si me meo metiar pede, quam sit
mihi curta suppellex, Quidue ualeã hu-
meri mei quid ferre recusent, nisi diuer-
sum suafisset celebris illa uirtus, Obedien-
tia scilicet (quam diserte matrem foelici-
tatis appellant eruditi) qua quidem disci-
pulos præceptoribus suis coniunctissi-
mos esse & decet & oportet. Illa uoluit,
illa iussit, ut præceptoris meo domino Li-
centiato, Viro longe doctissimo atq; hu-
manissimo, qui mihi suas Propositiones
in negotio sacramenti corporis & sangui-
nis Christi, contra Papisticos errores, pro
publica disputatione, fideliter defenden-
das tradidit, in re tam honesta tamq; lau-
dabili morem gererem. Esset quidem ne-
phas & plane absurdum huic uiro, cuius
pectus natum est rebus studiosorum iu-
uandis, Etenim Est pius Antistes, Sophiae
qui

qui dona ministrat, uel quicquam recu-
sare. Cum igitur sciam, imo re ipsa exper-
tus sim, quanta benignitas, quanta huma-
nitas, quanta demum pietas sit in isto ui-
ro, apud quem non solum ipsæ Musæ sua
habent conuenticula, uerū etiam præsu-
lem agit ex omni parte egregium atq; in-
tegerrimū, cui nihil antiquius est ac glo-
ria Christi, placuit istas Propositiones nō
solum defendendas (quanquam sint ue-
rissimæ firmissimæq;) sed & exponendas
siue declarandas, & tandem in publicum
aspectum producendas, suscipere: Sperans
istum laborem meū Junioribus Theolo-
gis magno usui futurum.

Deinde suavitudo quoq; huius rei utilitas
& me fere impulit, ut hoc quicquid est la-
boris lubenti animo subirem. Non enim
me præterit conflictationem illam inge-
niorum, quemadmodum in Disputatio-
nibus solet fieri, a doctissimis & probatis-
simis quibusq; uiris ap probatum iri. Per-
spicuum enim est simulq; manifestum,
multum utilitatis & commodi ex illa re
prouenire, cum scilicet eruditi homines
de negotio literarum inter se conuersari
ac conflictari soleant.

A 3 Præte

Præterea tradit Euangelica doctrina,
Summum illum ac unicum magistrum
& dominum nostrum Ihesum Christum
sæpius disputasse.

Sedens enim in medio doctorum Ihe-
resolymis, audiuit illos ac interrogauit
eos: stupebant uero omnes qui cum au-
diebant super intelligentia & responsis
eius, eratq; annorum duodecim Lucæ. 2.
Mathei 12. defendit discipulos suos con-
tra Phariseos ex scripturis disputas, Non-
ne, inquit, legistis, quid fecerit Dauid cū
esuriret ipse, & qui cum illo erant: Ma-
thæi 22. Disputauit quoq; cum Sadducæis
de resurrectione mortuorum, inquit,
Erratis, nescientes scripturas. Matthæi 4.
Vicit tentatorem disputando ex scriptu-
ris, cui dixit. Vade Sathanas, scriptum est
enim, Dominum Deum tuum adorabis,
& illi soli seruias. Quare sacra scriptura
quoq; adhibeatur in Disputationibus.
Tota enim sacra scriptura, quæ nobis nō
humano ingenio, sed diuini Spiritus af-
flatu prodita est, quemadmodum Diuus
Apostolus ad Timotheum scribit, ma-
gnam habet utilitatem, uel ad docendū
ea quæ cum periculo salutis nesciuntur,
uel

uel ad redarguendum eos, qui repugnant
ueritati, uel ad corrigendos & reuocan-
dos eos in uiam qui simpliciter errāt &c.
Porro, Iudæi disputantes cum Stephano
non poterant resistere sapientiæ & Spiri-
tui qui loquebatur per Stephanū Acto. 4.
Commendatur etiam Apollo, quod fue-
rit uir potens in scripturis, & uehementer
conuincebat ex scripturis Iudæos, Iesum
esse Christum, Acto: 18. legimus etiam in
eodem loco diuum Paulum per omne
Sabbathum in Synagoga disputasse.

Diuus Augustinus epistola 163. de
sarcienda concordia, uult quoq; canoni-
cos libros adesse in disputationibus. Hi-
sychius summopere commendat dispu-
tandi exercitium, lib. 5. cap. 16. in Leuiti-
cum Mosi. & Augustinus lib. 3. confessi-
onum, cap. 18.

Et hæ sunt ipsissimæ causæ, quas iam
dixi, quæ me impulerunt, quo istas Pro-
positiones a præceptore meo uiro omni-
um eorum quæ ad curam Christiani gre-
gis spectant obseruantissimo, non modo
pro uirili defendendas, sed et exponendas
declarandasue, & in publicum promen-
das, susciperem, quarum ueritatem satis
superq;

A 4

superq;

superq; cum ex sanctis scripturis, tum etiam ex scriptis patrum in hac mea Exegesi declaratam manifestatamq; inueniet pius lector.

Ego uero cum absoluta hac Exegesi dispicerem, cui nam illa deberet consecratum iri, in primis tu mihi dignus uisus es, clarissime domine Doctor, summeq; Mæcenas, ut istæ tibi, tanquã totius literarij ordinis Antistiti, dicaretur. Patere igitur obsecro uir humanissime, celeberrimi famigeratissimiq; nominis tui titulum, huic libello meo, uelut facem quandam, præluere.

Multæ quidem sunt causæ & piæ & honestæ, a quibus persuasus id facio. Primo quidem nemini non est obuium, te ea eruditione & summorum studiorum peritia præditum esse, & ijs quoq; perspicacissimi ingenij dotibus pollere, eaq; demum uitæ inculpatae sanctimonia passim commendari, ut iste libellus meus plane implumis, libenter in sinum tuum sub protectionis tuæ alis fouendus acturandus conuolet, quo ipsum, aduersus Momicos quosdã homines, qui perinde ueteribus ac nouis solent offendi, tuo patrocinio

trocinio defenfites, Scio equidem nihil
tam circumfpecte agi diciue poffe, quod
male uoli nō rapiāt in calumniā, et quod
promptius fit cauillari quam imitari, iux
ta prouerbium, *μωμῖσεται τις μάλλον ἢ μι-*
μῖσεται. Est uero in primis opus ut te ro-
gem, quatenus pro tua in me beneuolen-
tia et pietate digneris, in melius interpre-
tari, uidelicet, quod nō ueritus fuerim in-
genioli mei foeturam ad te, ceu alterum
Roscium Theatri literarij mittere.

Deinde, multis quoq; perfpicuum est,
te propense bonis literis earumq; cultori-
bus fauere, et quod nūquam patiaris lite-
raris tuum deesse patrocinium. Quam-
obrem publicæ famæ præconio dignus
es, atq; ut quam diutissime agas in terris.

Postremo, ipsa honesti ratio postula-
bat, ut te aliquo literario munusculo do-
narem pro gratiarum actione. Equidem
fateri cogor, me tibi plurimum debere
pro tuis in me officijs, quibus certe me ti-
bi nō modo deuinctum, sed & deuinctis-
simum reddidisti. Aurū uero atq; argen-
tum, ut cum Apostolo Petro loquar, nō
est mihi, quod autem habeo, hoc tibi do.

Accipe itaq; nūc clarissime doctissime ac
A 5 huma

humanissime domine Doctor a me bo-
no & pio animo, ut scies, literarium istud
Munus, & sanctis his nostris cœptis faue.
Quamquam de hoc non dubito, didicisti
enim ex Homero Musarum patre, haud
quaquã scilicet decere, donum aliquod
reijcere, Sed magis probare. Præterea nil
aliud sibi uult prouerbiale istud Heroi-
cum Hemistichium, quod est, $\xi\epsilon\nu\acute{\omega}\mu\ \delta\epsilon\ \tau\epsilon$
 $\delta\upsilon\mu\acute{o}\varsigma\ \acute{\alpha}\gamma\iota\sigma\omicron\varsigma$, præterquam, ut exiguum
munus a tenui amico missum, perinde ut
maximum boni consulamus. Iamq; ua-
leat optime fœlicissimeq; tua amplitudo
atq; dignitas, cui me totum quantus sum
cômendo, quam nobis diu incolumem
seruet filius Dei uiui, ac totius humani ge-
neris redemptor, dominus noster Iesus
Christus, in sæcula benedictus, Amen.
Data ex nostro $\mu\omicron\nu\sigma\acute{\omega}\iota\omega$ Anno uirginei
partus, 1 5 4 6. ipsis ferijs Trium
Magorum Magdeburgi.

Tuæ excellentiæ ac digni:
deditissimus

M. Leonardus Iacobi Northusi-
anus, apud Magdeburgenses diui-
ni uerbi Minister, in Ecclesia
Vdalrichiana.